

AZ ÉDESANYA ÁPOLTA AZ OROSZ KATONÁKAT
AKIK ELŐL LÁNYAIT BÚJTATTA

Dr. Spilenberg György

1900-1989) emlékezete

Dr. Spilenberget és családját 1950-ben Budaörsről Ürömrre telepítették ki: a sokféle zaklatás miatt 1956 novemberében ikerleányaival (Márta és Mária) elhagyták szeretett hazájukat. Rájuk emlékezik cikkünk szerzője.

Felmenői, a nevezetes lőcsei Spilenberg-örvösdiinasztia tagjai a XVII. század egész folyamán Lőcse város hivatalos orvosai voltak. Spilenberg György, aki 1900. szeptember 4-én született Budapesten. 1910-től a pesti piaristáknál tanult. 1924-ben avatták orvosá a Pázmány Péter Tudományegyetemen. 1925-ben a Szent László Kórházban, majd 1926-29. között a Szent István Kórházban gyógyított alorvosként. 1929-től Budaörsön (Farkasréti u. 6.) körzeti orvosként praktizált. 1939-ben a Helyi Érdeklő Vasút pályaorvosa lett.

Budaörsön 1948. április 2-án bérmaapja az általa ajándékolta, a Szent István Társulat által Budapesten 1944-ben kiadott „Magyar-latin miszálé az év minden napjára a római misékönny szerint” címet viselő könyv előlapjára) írta az alábbi sorokat Spilenberg György számára: „Kedves Bérmafiának, Gyurkának! Adj a jó Isten, hogy ennek a szép és szent könyvnek a lapjait lelked javára sokat forgasd és az évek multával egyre jobb és derekabb emberré válj; mindenki szeressen, mindenkinek jót tégy és becsületes, igaz férfiként élj és halj. Budaörs, 1948. 4. 2. Bérmaapád”

Dr. Spilenberget és családját 1950-ben Budaörsről Ürömrre telepítették ki: a sokféle zaklatás miatt 1956 novemberében ikerleányaival (Márta és Mária) elhagyták szeretett hazájukat. Cikkait többször közölte a Katolikus Magyarok Vasárnapja címet viselő amerikai újság: az amerikai magyar közösség igen tisztelt tagjává vált.

1984. november 4-én nyílt meg a XVII. Magyar Népművészeti Kiállítás a Georgetown University „Hall of Nations”-ben: a rendezvény fővédnöke dr. Spilenberg és felesége, dr. Masirevits Anna voltak. A kiállítás Kossuth Lajos halálának 90. évfordulója alkalmából szerveződött. Nemes célokért e házaspár a „Cardinal Mindszenty Society” keretében is sokat tett. A washingtoni Szent István katolikus közösség egyik legjelentősebb civil koordinátora lett dr. Spilenberg György: 1974-ben Mindszenty József bíborost fogadta az ottani környék magyarsága. A Bécsben elhunyt bíboros emlékére 1985. április 21-én tartottak megemlékezést a bíboros emlékeztetőre: Spilenberg összehasonlította Prohászka Ottokár püspök és Mindszenty József bíboros értékeremtő tevékenységét, majd az ünnepség végén is ő tartotta a záróbeszédet.

1989. október 20-án hunyt el (USA, Montgomery, Maryland). A család XX. századi történetének egyik legtitiztebb közéleti tagja, jókedvű és hatalmas tudású ember volt.

Leánya, Spilenberg Márta egy igen megrázó emlékről számolt be egyik (1998 szeptemberében kelt) levelében. 1944. december 26-án (édesapja ekkor már katonarvosként teljesített szolgálatot otthonától távol) az oroszok bevonultak Budaörsre. Félelmükben a pincéjükbe menekültek édesanyjukkal és nagymamájukkal, Spilenberg György Ferdinánd özvegyével, Tóth Mária Idával: az első orosz katona, aki bejött, rögtön el akarta vinni a testvérét, az ekkor tizennégy éves Máriát, de ezt könyörgésükkel sikerült megakadályozniuk. Másnap a parókiaira vitték a két leánygyermeket: itt Sík Zoltán és Szép Zoltán tisztelendők védelmére bízták őket. Néhány nap múlva édesanyjuk a kötőgyáros Eller nénihez vitte a gyerekeket. A földszintes épület alatti pامت-pinceraktár falából ki lehetett

emelni egy terméskövet, ahonnan egy második pincébe lehetett jutni. Vaksötétben a pusztá földön éjszakázva töltöttek itt pár napot. Pár nap múlva Ébner Erzsébetnél és férjénél bújtatták el a két testvért a borospince hordói mögé. Édesanyjuk eközben orvosként

ápolta a betegeket, hadifoglyokat és az oroszok parancsnokát is: a kapitány megengedte, hogy visszakapja a rendelőjét. Ettől kezdve éjjel a rendelőben aludt a család a földön, de nappal, mint a koldusok, a szabadban tartózkodtak, és féltek, hogy megbecstelenítik őket a szovjet katonák. Még egy szobát sikerült visszakapniuk, ezután már ebben aludtak. Egyik nap édesanyjuk beteget ment látogatni, így a két leány egyedül maradt a szobában. Egy orosz katonatiszt jött be, aki azt mondta, hogyha nem játssza el Márta a német himnuszt, akkor agyonlövi. Ekkor toppant be egy budaörsi lakos, aki a felesége betegsége miatt jött az orvoshoz. Látva a szörnyű helyzetet sarkon fordult és elrohant segítségért. Még fél évszázaddal ezután is ezt a megrázó élményt mesélte el fő okként, hogy miért hagyták el a szép Magyarországot.

DR. DIÓSZEGI GYÖRGY